

Hnačky a respiračný syndróm teliat, zdravie dojníc

Hnačky a respiračný syndróm sú najčastejšou príčinou zdravotných problémov v chovoch hovädzieho dobytku, často spojenou s úhynmi teliat, vysokými nákladmi na liečbu a následnou nízkou odolnosťou a životaschopnosťou zvierat.

Vo väčšine prípadov respiračný syndróm nasleduje u teliat po prekonaní rôznych hnačkových stavov. Súvisí to hlavne s nedostatočným a nesprávnym vývinom imunitného systému, nakoľko najväčším a veľmi dôležitým imunologickým orgánom je sliznica čreva. **Nefyziologickým kŕmením a neskorým obsadením sliznice čreva mláďat symbiotickou laktoflórou dochádza k nedostatočnej stimulácii ich črevnej sliznice, k narušeniu vývoja črevných klkov, nedostatočnej stimulácii imunokompetentných buniek s následným niekedy aj celoživotným oslabením imunitných reakcií zvierat, poruchami trávenia a uplatneniu sa oportunnej mikroflóry (*E. coli*, salmonel, klostrídií, mykobaktérií... kryptosporídií, kokcídií) a aj ľahšiemu množeniu vírusov v bunkách čreva (rota, korona vírusy...).** **Oslabenie imunity** - nedostatočný vývoj imunitných reakcií **vedie k zvýšenej náchylnosti na všetky infekčné ochorenia**, čo sa u mláďat prejavuje hlavne respiračnými ťažkosťami – časté zápaly horných a dolných dýchacích ciest a aj zápalmi obličiek.

Len zo zdravého teľaťa a zdravej jalovice vyrastie kvalitná dojnica!

Najčastejšie príčiny hnačiek a oslabenej imunity teliat:

- Neprirodzené zloženie mikroflóry slizníc genitálií a sliznice strukov mliečnej žľazy matky na úkor prirodzenej laktoflóry, s prevahou oportunnej mikroflóry (*E. coli*, streptokoky, stafylokoky, salmonely...), s čím súvisí aj nevhodné zloženie mikroflóry v prostredí pôrodnice, v krmive dojníc, súvisí to aj neopodstatneným používaním antibiotík na prevenciu mastitíd...
- Imunologicky oslabená matka, infikovaná IBR, rota, korona vírusmi a pod., kŕmená s prevahou siláže, senáže a koncentrovanými krmivami bez podielu zeleného krmiva, sena a slamy.
- Neskoré a nedostatočné podávanie kvalitného kolostra od matky.
- Nefyziologické kŕmenie teliat:
 - * kŕmenie teliat studeným kolostrom, mliekom (nevhodná príprava mlieka)
 - * používanie mliečnej náhradky miesto kravského mlieka
 - * nerešpektovanie fyziológie napájania – aktivácie pažerákového žľabu
 - * pravidelnosť kŕmenia
 - * veľmi skoré prikrmovanie zmeskami s vysokým obsahom dusíkatých látok bez fyziologickej stimulácie vývoja predžalúdkov hrubou vlákninou – kvalitným senom
 - * zdravotne závadné krmivo
- Nevhodné ustajnenie teliat:
 - nedostatočný priestor na fyziologický oddych, na udržanie telesnej teploty
 - vysoká vlhkosť prostredia, mokrá, špinavá podstielka, málo nastlaná
 - teľa nemá prístup k pitnej vode (najmä v lete), horúčava, prievan
 - etologické vzťahy zvierat pri skupinovom ustajnení, nedostatočná ventilácia vzduchu v ustajňovacích priestoroch, vysoká vlhkosť...
 - prostredie silne kontaminované patogénnymi, resp. podmienenčne patogénnymi mikroorganizmami (klostrídie, oocysty kokcídií, kryptosporídie, *E. coli*, vajíčka parazitov...)
 - geopatogénne zóny

Riešenie:

- úprava zoohygienických a zootecnických podmienok v chove
- podpora zdravia dojnic – fyziologické kŕmenie, udržanie fyziologického zloženia mikroflóry čreva, slizníc aj prostredia - **PROGAL** v čase zasušenie
- cieleňá vakcinácia matiek pred pôrodom (*E.col,i* rota, korona vírusy...) podľa epizootologickej situácie v chove - vakcína **KOLIBIN RC inj.**, prípadne podľa potreby **autovakcína**
- fyziologické kŕmenie teliat – kolostrum od vlastnej matky, kravské mlieko telesnej teploty, kŕmenie cumľom z hora, pridanie prirodzenej laktóflóry - **PROGAL**, prípadne fermentácia mlieka pomocou prípravku **PROGAL**
- v prípade potreby na podporu trávenia mliečnych náhradok, prikrmovacích zmesí, pri plynatosti, pri zmenách krmiva - **CITROENZYMIX sol.**
- pri akejkol'vek hnačke ako prvé sa odporúča podanie čierneho uhlia s dubovou kôrou - **CARBO fito**, osvedčilo podávanie prípravku **Humac Natur** do mlieka, **Boviferm plus** – rehydratačný nápoj s probiotikami, ktorý možno podávať aj v mlieku súčasne s prípravkom **PROGAL**, neprestať s podávaním mlieka aj u hnačkujúcich teliat, **CITROENZYMIX sol.** – na podporu trávenia a udržanie optimálneho pH v tráviacom systéme. Pitná voda s rehydratačnými soľami **AQUA VIVA plv.**
- po hnačkách sa odporúča podporiť regeneráciu obličiek a pečene – **NEFROVET sol.**
- v prípade potreby pri zvýšenej chorobnosti v chove na podporu imunity sa odporúča bezprostredne po narodení podávať **IMULYZIN inj.**, vitamíny A, D, E najmä v zimných mesiacoch **ADE-vit inj.** alebo per orálne **Vitaminum A protect** pri zápale akejkol'vek sliznice, **AMINOVIT....**
- pri horúčkach, respiračnom syndróme, zápaloch kľbov sa odporúča podávať veterinárny liek **ASA plv. sol.**, ktorý okrem protizápalového, antipyretického a analgetického účinku podporuje dýchanie aj distribúciu liekov – antibiotík do postihnutých orgánov
- antibiotiká sa majú podávať len po určení diagnózy, že ide o bakteriálne ochorenie a stanovenej citlivosti!
- po každej antibiotickej liečbe treba podporiť regeneráciu pečenevých buniek a obličiek zvierat - **SILIVET sol.**, **NEFROVET sol.** a upraviť črevnú mikroflóru – **PROGAL**
- pri výskyte dýchacích ťažkostí – kašeľ, nádcha, výtok z nosa, očí sa odporúča podávanie prípravku **NEFROVET sol.**, vitamíny **AMINOVIT**, **Vitaminum A protect**, **ASA plv. sol.**, **IMULYZIN inj.** – tieto prípravky podporia odolnosť zvierat a pri správnom a včasnom podávaní veľakrát stačia na zlepšenie zdravotného stavu zvierat
- **HUMAC Natur** – stabilizuje pH bachora aj celého tráviaceho systému, podporuje tráviace procesy. Prevencia hnačiek, metabolických porúch, detoxikácia organizmu, mastitíd, laminitíd. Odporúčané podávanie: 100 g / dojnicu na deň po dobu trvania uvedených problémov v chove alebo pri podozrení na prítomnosť plesní a ich toxínov v krmive. Dávkovanie u teliat pri hnačkách 1 lyžica na kus a deň do mlieka. 0,5 % koncentrácia pri primiešaní do krmiva.

Zvieratá, u ktorých sa na prevenciu a liečbu chorôb používajú rastlinné prípravky, probiotiká a prebiotiká bývajú celkovo odolnejšie a zdravšie ako zvieratá, ktoré často a veľakrát aj preventívne dostávajú antibiotiká a chemoterapeutiká. Je to dané tým, že prírodné látky podporujú vlastné obranné sily organizmu, kým antibiotiká a chemoterapeutiká len potláčajú množenie patogénov ale zároveň ničia prirodzenú mikroflóru. Pôsobením na mladé imunokompetentné bunky, ktoré poškodzujú potlačia prejavy choroby – hlavne zápal - čo má za následok zníženie celkovej odolnosti zvierat a vyššiu náchylnosť na ďalšie infekcie. Navyše mnohé antibiotiká poškodzujú aj bunky pečene a obličiek a patogénne mikroorganizmy si na ne vedia vytvoriť rezistenciu. Preto po každom použití antibiotík aj chemoterapeutík je veľmi dôležité podporiť regeneráciu týchto orgánov aj upraviť črevnú mikroflóru.